

Nova izmjena Direktive o administrativnoj suradnji na području oporezivanja (od 2026.)

prof. dr. sc. Nikola Mijatović

Dana 14. travnja 2025. Vijeće EU ponovno je donijelo izmjenu Direktive 2011/16/EU o administrativnoj suradnji na području oporezivanja (tzv. Deveta direktiva o administrativnoj suradnji, DAC9). Tome je prethodio prije šest mjeseci od strane Komisije objavljen prijedlog Direktive; potom je uslijedilo mišljenje Europskog parlamenta te Europskog gospodarskog i socijalnog odbora. **Donošenjem Direktive Vijeća (EU) 2025/872 od 14. travnja 2025. o izmjeni Direktive 2011/16/EU o administrativnoj suradnji u području oporezivanja (tzv. Devete Direktive o administrativnoj suradnji, DAC9)**¹ dodatno se pojednostavljuje postupak podnošenja prijave i smanjuju administrativne obveze usklađivanja za poduzeća u skladu s **Direktivom o drugom stupu iz 2022.** koja je implementirana u većini država članica.

Direktiva DAC9 naslanja se na ranije donesenu Direktivu (EU) 2022/2523 (Direktiva o drugom stupu). Njezinim donošenjem pojednostavljuju se obveze podnošenja poreznih prijava za skupine multinacionalnih poduzeća koje na to obvezuje spomenuta Direktiva o drugom stupu iz 2022. godine. Ujedno je stvoren centralizirani okvir za razmjenu informacija sadržanih u poreznim prijavama temeljem Direktive o drugom stupu. Omogućeno je jednostavnije poslovanje multinacionalnih poduzeća; na središnjoj razini multinacionalnog poduzeća omogućeno je podnošenje samo jedne porezne prijave za cijelu grupu (umjesto da to zasebno čini svaki sastavni subjekt multinacionalnog poduzeća).

1. Direktiva o drugom stupu iz 2022. godine

Riječ je o **Direktivi Vijeća (EU) 2022/2523 od 14. prosinca 2022. o osiguravanju globalne razine oporezivanja za skupine multinacionalnih poduzeća i velike domaće skupine u Uniji**. Objavljena je dana 22. prosinca 2022. u Službenom listu Europske unije. Donesena je u kontekstu pojačane borbe EU protiv agresivnog poreznog planiranja na unutarnjem tržištu. Prethodila joj je **Direktiva o suzbijanju**

izbjegavanja poreza (Direktiva (EU) 2016/1164)² kojom su utvrđena pravila protiv smanjenja poreznih osnovica na unutarnjem tržištu i premještanju dobiti izvan unutarnjeg tržišta.

Direktivom o suzbijanju izbjegavanja poreza iz 2016. godine u pravo EU implementirane su preporuke OECD-a u pogledu inicijative protiv smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti (BEPS). Dobit multinacionalnih poduzeća (MNP-ovi) treba oporezivati u državama u kojima obavljaju gospodarske aktivnosti (gdje ostvaruju dobit). Naime, budući da je dotadašnja praksa MNP-a bila je premještanje dobiti u jurisdikcije u kojima se plaćala vrlo niska porezna stopa ili se uopće nije plaćao porez, OECD je posegnuo za uspostavom globalne minimalne razine oporezivanja i onemogućavanjem premještanja dobiti u jurisdikcije bez oporezivanja ili s vrlo niskom poreznom stopom. Uvođenjem minimalne razine oporezivanja omogućena je uspostava jednakih poreznih uvjeta za poduzeća u cijelom svijetu. Uspostavljen je sustav u okviru kojeg bi se odgovarajući iznos poreza („dopunski porez“) trebao naplaćivati svaki put kad je efektivna porezna stopa MNP-a u određenoj jurisdikciji niža od 15 % (□ u tom slučaju govori se o jurisdikciji s niskim poreznim opterećenjem). Dodatno, za primjenu dopunskog poreza traži se da je riječ o subjektima koji se nalaze u EU i koji su članovi MNP-a ili velikih domaćih skupina

¹ Direktiva Vijeća (EU) 2025/872 od 14. travnja 2025. o izmjeni Direktive 2011/16/EU o administrativnoj suradnji u području oporezivanja dana 6. svibnja 2025. objavljena je u Službenom listu Europske unije.

² Direktiva Vijeća (EU) 2016/1164 od 12. srpnja 2015. o utvrđivanju pravila protiv praksi izbjegavanja poreza kojima se izravno utječe na funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

koje dostižu godišnji prag od najmanje 750 milijuna eura konsolidiranih prihoda. Određeni subjekti izuzeti su od primjene ove Direktive (npr. oni koji ne obavljaju trgovinsku ili poslovnu djelatnost ili obavljaju poslove od općeg interesa). Za potrebe Direktive potrebno je utvrditi efektivnu poreznu stopu skupine MNP-ova u svakoj jurisdikciji u kojoj ta skupina obavlja djelatnost te je potom usporediti s dogovorenom minimalnom poreznom stopom od 15 % radi odluke o potrebi plaćanja dopunskog poreza. Minimalna porezna stopa od 15 % predstavlja uravnoteženu vrijednost stopa poreza na dobit na globalnoj razini.

Direktivom su utvrđene zajedničke mjere za minimalno efektivno oporezivanje skupina MNP-a primjenom:

- pravila o uključivanju dobiti prilikom utvrđivanja udjela u dopunskom porezu u odnosu na sastavne subjekte skupine koji podliježu niskoj poreznoj stopi, i
- pravila o prenisko oporezivanoj dobiti i postupku utvrđivanja udjela za potrebe dopunskog poreza.

Primjenjuje se na:

- sastavne subjekte koji se nalaze u državi članici i koji su članovi MNP-a, i
- velike domaće skupine čiji godišnji prihod u konsolidiranim financijskim izvještajima iznosi 750 milijuna eura ili više. Postoje i određeni subjekti koji su isključeni od primjene ove Direktive (npr. državno tijelo, međunarodna organizacija, neprofitna organizacija, mirovinski fond, investicijski fond).

Države članice dužne su krajnjem matičnom društvu koje se nalazi na njihovu području utvrditi i naplatiti dopunski porez („dopunski porez na osnovi pravila o uključivanju dobiti“) za određenu fiskalnu godinu. Dužne su to učiniti za sve sastavne subjekte koji podliježu niskoj poreznoj stopi i koji se nalaze na području druge jurisdikcije ili nemaju državnu pripadnost.

Republika Hrvatska je *Zakonom o minimalnom globalnom porezu* (Narodne novine, br. 155/23) od 1. siječnja 2024. u nacionalno zakonodavstvo uvela pravila o premještanju dobiti. Time je u cijelosti implementirala Direktivu Vijeća (EU) 2022/2523. (tzv. Direktiva o drugom stupu).

2. Deveta direktiva o administrativnoj suradnji (tzv. DAC9) IZ 2025. godine

Donošenjem prethodno obrađene Direktive Vijeća (EU) 2022/2523 proveden je sporazum od 8. listopada 2021. pod okriljem OECD-a o borbi protiv smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti (BEPS). Budući da su tom direktivom već utvrđena pravila za podnošenje prijava s informacijama o dopunskom porezu te se navode kategorije informacija o kojima trebaju izvješćivati skupine MNP-ova, poreznim upravama potrebne su prijave s informacijama nužnim za pravilno provođenje preuzetih obveza. Radi provedbe preuzetih obveza pokazala se potreba za izmjenom Direktive Vijeća 2011/16/EU od 15. veljače 2011. o administrativnoj suradnji u području oporezivanja. Tom izmjenom želi se uspostaviti nova pravila o automatskoj razmjeni informacija u smislu lakše razmjene informacija o prijavama i dopunskom porezu kako bi se osigurao odgovarajući okvir za podnošenje prijava prema Direktivi 2022/2523.

izmijenjenim pravilima o automatskoj razmjeni informacija želi se omogućiti centralizirano podnošenje prijave s informacijama o dopunskom porezu prema Direktivi 2022/2523. Polazi se od toga da bi država članica koja – od krajnjeg matičnog društva ili subjekta imenovanog za podnošenje prijave skupine MNP-ova – zaprimi informaciju o dopunskom porezu u okviru centraliziranog podnošenja prijave prema Direktivi 2022/2523 trebala – najkasnije u roku od tri

mjeseca nakon roka za podnošenje prijave – drugim provedbenim državama članicama ili onim državama članicama koje primjenjuju samo kvalificirani domaći dopunski porez dostaviti relevantne dijelove prijave s informacijama o dopunskom porezu. Standardni obrazac za prijavu informacija o dopunskom porezu iz DAC9 trebao bi zajamčiti sveobuhvatnost informacija i izračuna poreza koje skupina MNP-ova mora podnijeti u okviru prijave s informacijama o dopunskom porezu. Time bi se poreznim upravama omogućila odgovarajuća procjena rizika i evaluacija ispravnosti porezne obveze sastavnog subjekta prema Direktivi 2022/2523. Pored standardizirane prijave s informacijama o dopunskom porezu, porezna uprava može zahtijevati i domaću poreznu prijavu ili prikupljati dodatne informacije za potrebe pripreme prijave poreza.

U smislu svega iznesenog Direktiva 2011/16/EU u bitnom će se mijenjati kako slijedi:

- **Izmjena članka 8. st. 3a** koji navodi informacije koje nadležno tijelo svake države članice treba dostaviti u vezi s računom o kojem se izvješćuje. Obveza dostave informacija proširuje se na: valjanu izjavu o rezidentnosti imatelja računa; uloge na osnovi kojih je za osobu o kojoj se izvješćuje osigurana valjana izjava o rezidentnosti; vrstu računa (npr. novi račun, postojeći račun); u slučaju vlasničkih udjela u vlasništvu investicijskog subjekta koji je pravni aranžman na temelju kojih je osoba o kojoj se izvješćuje imatelj vlasničkog udjela.

- **Umetanje novog članka 8.ae** koji u bitnome sadrži podatke o formatu prijave i razmjeni informacija o prijavama s informacijama o dopunskom porezu na osnovi članka 44. Direktive 2022/2523:

Svaka država članica poduzet će potrebne mjere kojima će od sastavnog subjekta skupine MNP-a koji podnosi prijavu zahtijevati korištenje standardnog predloška (iz odjeljka IV. Priloga VII. ove Direktive) prilikom podnošenja prijave na osnovi članka 44. Direktive 2022/2523. Nadležno tijelo države članice koje je zaprimilo prijavu s informacijama o dopunskom porezu – od strane krajnjeg matičnog društva ili subjekta imenovanog za podnošenje prijave – koristeći se sustavom automatske razmjene dostavit će:

- opći odjeljak prijave s informacijama o dopunskom porezu provedbenoj državi članici u kojoj se nalazi krajnje matično društvo ili sastavni subjekti skupine MNP-ova;
- opći odjeljak prijave s informacijama o dopunskom porezu državama članicama koje primjenjuju samo kvalificirani domaći dopunski porez, i to onim državama u kojima se nalaze sastavni subjekti skupine MNP-ova, zajednički pothvat ili član skupine zajedničkih pothvata skupine MNP-ova (ako je u odnosu na zajedničke pothvate u državi članici nametnut kvalificirani domaći dopunski porez) odnosno sastavni subjekt ili skupina MNP-ova bez državne pripadnosti (ako je u odnosu na njih uveden kvalificirani domaći dopunski porez u državi članici).
- jedan ili više odjeljaka o jurisdikciji prijave s informacijama o dopunskom porezu državama članicama koje imaju pravo oporezivanja na osnovi Direktive 2022/2523, uključujući kvalificirani dopunski porez, u odnosu na države članice na koje se ti odjeljci o jurisdikciji odnose.

- **Umetanje novog članka 9.a** koji uređuje suradnju u području ispravaka, usklađenosti i izvršenja u pogledu prijava s informacijama o dopunskom porezu:

Ako nadležno tijelo države članice ima razloga vjerovati da je po pitanju prijavljenih informacija o dopunskom porezu po-

